

Oberczián Géza

VADAKAT TERELŐ JUHÁSZ

Lassan felszakadozik a köd. Jobban kivehetők a fák kontúrjai. Sűrű, csenevész erdő vesz körül, sehol egy út vagy ösvény, csörtetek valamilyen irányba, csak egyvalami biztos, mindig felfelé tartok. Lankás a hegyoldal, de hosszan emelkedik, a gyors tempótól zihálva szedem a levegőt, a számból kicsapó hideg pára összekeveredik a köddel, mintha én lihegtem volna tele a tájat. Izzadok, türelmetlenül, kapkodón haladok, a nedves avar meg-megcsúszik a talpam alatt, figyelni kell, hová lépek, ha nem akarok elesni. A sűrű belém kapaszkodik, ágak, tövisek tépnek, lassítanak. Dőlve-hajlongva keresek felfelé vezető utat. Időről időre megállok, erőltetem a szemem, hátha átlátok a ködön, jobb felől mintha besütne a nap. A beszűrődő fénytől még valóságosertlenebb lesz az egész hely, misztikus, idegen. Megborzongok.

Tudni akarom, mi van a csúcson, de nem tudom, miért.

Egy pillanatra megállok megint, fülelek, a fák csúcsain átfütyül a szél, a megmaradt száraz leveleket zörgeti, ettől baljós, zajos csend üli a vidéket. Nyugtalanító. Varjúcsapat károgását hallani a magasból, de a madarak láthatatlanok a ködben. Felnújtom a kezem, hátha be tudom tájolni, merre szállnak, de akkor azonnal elhallgatnak.

Megrezzen mellettem az avar, gyíkra gyanakszom, de rájövök, ilyen hidegben ez lehetetlen. Apró árnyak, erdei egerek surrannak a nedves levelek alatt, itt-ott kivillan a barnás hátuk egy-egy pillanatra. Óvatosan megyek tovább, nehogy rájuk lépjek. Mellettem jönnek, nem maradnak le, kisebb egérsereg vesz körül. Kényelmetlen, nem tudom, mire számíthatok tőlük, inkább megpróbálom elhessegetni őket, intésemre kitágítják a kört, de tovább kísérnek. Oldalt lépek párat, követnek, bárhová megyek. Én mutatom nekik az utat. Márpedig én felfelé tartok, bármi történjen is, gondolom, fel a csúcsra. A magabiztosságom megcsappant, de továbbra is a céloom felé haladok.

A hátam mögött ágak csapódnak. Ijedten kapom oda a fejem, egy szarvas követ nagy nyugalomban. Hatalmas agancsa akkora, mint egy kisebb gyümölcsfa, szimmetrikus, pont, mint egy mesekönyvben.

Mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, ő is megáll, ha már én is, lecsippent néhány megbarnult levelet egy bokor ágáról, figyelmesen rág, mint akinek más dolga sincs. Közben engem néz. Talán arra vár, mit fogok most tenni. Eszembe jut, hogy az óriási agancs egy csapásával leteríthet. Aggodalmasan indulok el újra, lassabban, óvatosabban, hogy halljam, mit csinál. Komótosan lépdel a nyomomban. Idegesítő helyzet, kezd inamba szállni a bátorságom. Aztán az egerek surrogása is beindul, észre sem vettem, hogy ők is megálltak.

Nem merem feltenni a kérdést, hogy mit keresek én itt?

Menet közben úgy veszem észre, egyre világosabb van, de a vékony köd kitart, még nincs elég meleg ahhoz, hogy felszálljon. Tűnődöm, milyen napszak lehet. Mindenesetre már látszanak az árnyékok, az enyém balra nyúlik hosszan, ezek szerint a nap alacsonyan jár, hajnal lehet vagy alkonyat. Inkább hajnal, döntöm el. Akkor talán a szarvas is elmegy aludni, reménykedem, elvégre éjszakai állat... Mikor visszanezék rá, azt hiszem, káprázik a szemem. Már ketten vannak, egy tehén is csatlakozott. Rágnak, néznek engem, várnak. Tűnjetek el, suttogom megrendülten, integetek is, erre egyet-kettőt odébb lépnek, de tovább csipegetik a rügyeket a kecskerágóról.

Egy mókus ül felettem a fán. Eszébe sincs menekülni, érdeklődve szemlél engem és a szarvasokat. Ez nem természetes, gondolom, ezeknek nagy ívben el kéne kerülniük engem. Állítólag az erdei állatok az ember szagától is rosszul vannak, most meg egész körbevesznek. Szelídek, érthetetlenül. Nagy trappolással vágok neki újra az emelkedőnek, hátha... A mókus ugrál ágról ágra, a szarvasok csörtetnek a nyomomban, az egész az egerek surrogása színezi. Felettem újra kezdik a varjak. Roppant kényelmetlenül érzem magam, fokozom a tempót, bár nem hiszem, hogy az állatok ettől lemaradnának. Nő a zaj, mintha egy egész csorda járna a nyomomban.

Tudom, hogy a csúcs még nagyon messze van, de nem tudom, honnan tudom. Eszembe jut, hogy visszafordulhatnék, elbizonytalanodom. Nem emlékszem, honnan jöttem, csak az egyre biztosabb, hogy a csúcsra tartok. Fogalmam sincs, visszafelé biztonságosabb-e.

Egy vaddisznó van a sarkamban. Ez már tényleg veszélyes, félek. Remeg a hangom, mikor rákiáltok, hogy takarodjon. Hátrál néhány lépést, de követ, igaz, ettől kezdve nem közelít. És a többiek sem, a

szarvasok mögött-között egy egész kondányi disznó vonul velem. Ezzel eldől, nincs más út, mint felfelé.

Változik az erdő, fenyők váltják a lombos fákat, elmaradnak a tölgyek, bükkök, juharok, égerek, hatalmas erdeifenyők között haladunk. Itt megint nagyobb a sötét, a fenyőlomb jobban összезár, eltűnnek az erdőből a cserjék, az aljnövényzet, viszont puha fenyőtűágyon lépdelünk, a csorda trappolása tompa pufogásra változik, az egerek surranása szinte nesztelen, a mókus jókorákat ugrik fáról fára, túlévelésőt zúdítva a nyakunkba. Már épp kezdem megszokni a helyzetet, mikor a varjak gyorsan, bőszen rikácsolva cikázni kezdenek a magas, csupasz fatörzsek között. A fekete madarak alig látszanak a ködös félhomályban, de egyre közelebb köröznek hozzám, arcomat meg-meglegyinti a szárnycsapásuk szele. Az egyik lecsap, felkap egy egeret, erős csőrével összeroppantja. A véres tetemet leejti, utána zuhan, felcsippenti újra, leejti megint, ezt ismételteti... Nem értem, a varjak nem is vadásznak, mi bajuk ezeknek, lázasan rohangálnak a gondolataim, még sosem voltam ennyire bizonytalan. Eddigre több varjú is szerzett egeret, és ugyanezt csinálják. Az egerek szoros körbe vonnak, mintha megvédeném őket. Ha intek, szétrebbennek, az egerek és a varjak is, majd újra összeállnak, jönnek velem. Hadonászással próbálok a varjakat távol tartani, több-kevesebb sikerrel.

A csúcs még messze van, jut eszembe, és különben is, mit érdekelnek engem az egerek, oda kell érnem, lehetőleg még világosban... Reménytelennek tűnik, hogy valaha felérek.

Medve! Atyaég, itt egy medve kicsivel előttem, a hatalmas farát látom, ahogy ring felfelé menetben, mellette bocs üget, jókedvűen kerülgeti a fákat. Akkor a nagy az anyja lehet, gondolom, s elborzadok. Az anyamedvék nagyon veszélyesek. Most hátranéz, nem tudom eldönteni, rám-e vagy a bocsra, de úgy látom, véres a szája. Megtorpanok, menekülnöm kell, futni visszafelé, keresztül a vaddisznókondán, a szarvas rudlin, mert időközben ők is sokkal többen lettek, az őzeken, akik csatlakoztak hozzájuk, és ki tudja, miféle állattömegeken át, akik egy ideje követnek. Lehetetlen áttörni ezen a csődületen, előttem a halálos veszély, szívemben jeges félelem. Megbénulok, a szívem ver, mint a kalapács, ez már pánik. A medve ágaskodik, két hátsó lábán egyensúlyoz, átölel egy fát, talán fel akar mászni. Elképzelni sem tudom, miért. Pár ugrással a földre sodor valamit, szájába kapja, és a

bocs felé iramodik. Egy kis darabot otthagyt nekik, a többivel felém tart. Kétségbeesetten keresek kapaszkodót a mellettem álló fán, de túl magasan kezdődnek az ágak, esélyem sincs. Több száz vadállat vesz körül, és egy medve tart felém. Remélem, gyors lesz, és nem fog fájni...

Egy farkas morgására térek magamhoz, éles fogai a szemem előtt kalimpálnak, ahogy az arcomat nyalogatja. Az árnyékom mellette áll, és simogatja a nyakát, talán ezzel tartja féken. Megijedni sincs erőm. Ahogy körülnézek, több farkast is látok, egy friss, még párolgó meleg dögön marakodnak, egyik-másik nyakig belemászik, tépi, nyelés nélkül habzsolja a húst. Erről eszembe jut, hogy fázom, éhes vagyok, és kimerült. Egy szép fiatal őzbak a zsákmányuk. A többi őz, szarvas remegve, topogva áll kicsit hátrébb, a szél pont rájuk fújja elesett társuk húsának szagát. Az árnyékom elrángatja a farkast az arcomtól, elereszti, az azonnal a döghöz rohan, enni kezd. Az árnyékom felemel valamit a földről, és a kezembe adja. Ismerős érzés, mikor keze a kezemhez ér. Mint amikor egyek vagyunk, bizonyos pontokon összenőve. Képtelen vagyok visszaemlékezni, mikor szakadt el tőlem, biztos, amíg nem voltam magamnál. Lépes méz. A medve hozhatta, talán tudta, hogy éhes vagyok. Édes, de nem ízlik. Azért harapdállok még, érzem, hogy visszatér az erőm. Felettem egy lidérc lebeg. Mosolyog rám, ettől olyan, mintha le akarná harapni a fejem. Rettenetesen félek. Odébb kúszom, ő mozdulatlanul függ ugyanott. Egyszerre nagy nyugalom száll meg, feladom, már mindegy, ha vége, hát vége. Valószínűleg ilyen a halál.

Feltápáskodom. Még messze a csúcs, mondom fennhangon, mire nagy mozgolódás támad. Azt kívánom, bár a lidérc eltüntetné a dögöt, abból egyen, engem hagyjon békén. Mire végiggondolom, a döglött őzbak feláll, és a többiek közé szalad. Kissé billegve, kábultan ugyan, de szemmel láthatóan jól van.

Megindul a sereg. Az egerek kört alkotnak körülöttem, oda nem lép be senki. A varjak magasan szállnak, némán. Rájövök, az irányt mutatják. Rengetegen vagyunk, dübörög a föld a lépteink alatt. A medvék – azóta többen lettek – törik az utat, mögöttük én az egerek gyűrűjében, azután a többiek, már megszámlálhatatlan állatfaj vonul velem.

Kiérünk a fenyvesből, törpefenyők között kerengünk, majd ezerféle zöld színt mutató havasi legelőkön emelkedünk, itt kőszáli kecskék,

zergék is csatlakoznak szép számban, sziklákon mászunk, mormoták mutatják a biztonságos ösvényt. A köd kitart, de senki nem tágít, nem hogy fogynánk, egyre többen jönnek.

Fogalmam sincs, mi vár odafent. Egyfajta kényszer ez, hogy felérjek, gondolom, a múltba vész, honnan indultam és miért, de fel kell érnem, valami ösztön hajt, elmélkedem, mint ezeket az állatokat itt.

Havat taposunk, nedves, csúszós havat, a levegő lehült, bőrünkbe mar a szél, fázom, bukácsolok. Az árnyékom beszél valakivel, és egyszerre egy nyuszt kúszik a nyakamba. Kellemes meleg. Talpak, paták keltette dübörgésben mászunk egyre magasabbra. Az oxigén ritkul, egyre nehezebben kapok levegőt, többször meg is kell állnom.

Egy pillanatra a szél elfújja a ködöt, feltündököl az ég, egy villanásra úgy látom a hegyet, mint egy lépcsőházat. Sziklák meredélyén kapaszkodunk. A csúcs nem látszott, de hiszem, hogy ami ott vár, azért érdemes küzdeni. Ez a rengeteg oktalan állat nem követne hiába. Fellelkesülök, integetek, nagyobb tempóra ösztökélem a csordámat, az állatok élénk ügetésbe kezdenek. Végül én nem tudom tartani velük a lépést, elbotlok, és félek, hogy a paták alá kerülök. Az árnyékom kézen fog, felrángat, megment. Gyors ügetésbe kezd, húz magával.

Az emelkedő egyszerre lankává szelídül, majd síkra vált. Lassul a menet, az eleje szinte áll, a körülöttem lévő állatok egész közel kerülnek, az egerek által körém szótt kör összeszűkül, félek, egy nagyobb lépéssel eltipornám őket, hát egyhelyben toporgok, végül megállunk. A lidérc felröppen a fejem fölül, körülnéz, látom az égen, a varjak is egyhelyben köröznek. Az árnyékom hozzám lép, és a fülembé súgja: megérkeztünk!

Nagyon ünnepélyes pillanatok következnek, az állatok körbevesznek, várakozástelten néznek rám, tekintetükben gondtalan derű. Megérkeztünk, mondom fennhangon, itt vagyunk a csúcson, ide igyekeztünk, és megcsináltuk! Köszönöm, barátaim, nehéz volt, de elértük a célt. Volt, hogy egymás torkának estünk, volt, hogy csodát kellett tenni, olyan is volt, mikor elcsüggedtünk, de kitartottunk, barátaim, itt vagyunk, élvezzük hát küzdelmünk gyümölcsét! Sosem voltam nagy szónok, de most elégedett vagyok, szélesen mosolygok. Felidézem, mennyire féltem a medvéktől, az elején még a mókustól is, most pedig százával tartom szóval a legváltozatosabb vadakat...

Magasztos hang zúg fel. Fellebben a köd, mint egy színházi függöny, hatalmas fény árasztja el a fennsíkot, elvakít. Az árnyékom ünnepélyesen mellém lép, átölel, majd engedelmesen hanyatt fekszik a köves talajon. Nem mondom, jó érzés ismét árnyékot vetni, ezentúl másképp fogok ránézni, hisz nemegyszer megmentett, jobban tudta, mit kell tenni, mint én, akihez tartozik.

Mikor visszanyerem a látásomat a vakító fényben, látom, mennyien zsúfolódtunk össze viszonylag kis helyen. Rengeteg ember, de nincs ismerős arc, és mind fölött függ egy-egy lidérc, kicsi vagy nagyobb, ádáz vagy vicces, átlátszó vagy színes, meztelen vagy díszesen öltözött, sokfélék, mint akikhez tartoznak. Komótosan lebegnek, nem mozdulnak a választottjuktól.

Emberek és állatok vegyesen álldogálnak, tanácstalanul hunyorogva nézelődnek. Van, aki körül pár tehén legelész, van, aki sólymot tart a karján, mások körül előfordul néhány szarvas, őz, mormota, valaki bagollyal jött, de olyan is akad, aki a pórásra kötött kutyájával mászott fel ide, vagy macskát tart a karján. Egész messze, a fennsík túlsó végén látok egy hasonlóan nagy állatseregletet, mint az enyém. Átfut a fejemen, hogy nem ugyanolyan teljesítmény egy házimacskával felsétálni, mint több száz erdei állattal érkezni. Ha a saját teheneit hajtja fel valaki, netán a kutyájával szagoltatja ki a helyes ösvényt, abban mi a nehéz? Ehhez képest hány buktatón, életveszélyen kellett áttörnöm a seregletemmel? Mégis ugyanitt vagyunk, és ugyanúgy ácsorgunk? Nem értem, miért, de nagy-nagy csalódást érzek.

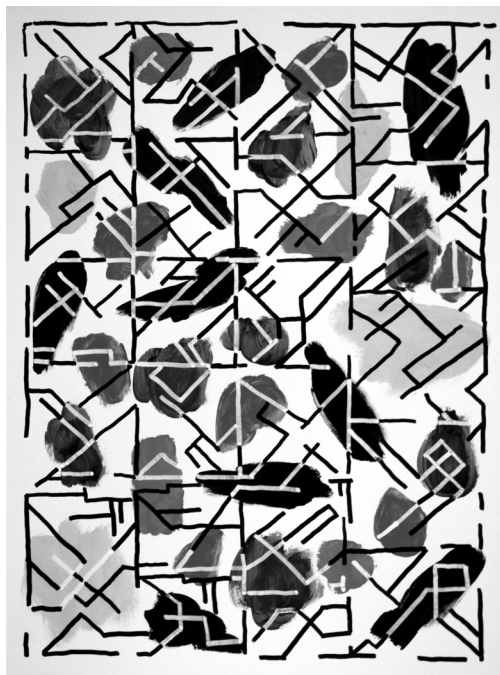
Óriási a zsúfoltság, szinte mozdulni sem lehet, emberek, állatok kezdenek összekeveredni, egy fáradt öregasszony kotlóssal a karján leült, és eltiporta egy ló, amelyik megriadt egy kutyától, ami acsarkodott egy medvére... Most sebesülten fekszik, de nem jutok a közelébe, nem tudok rajta segíteni. Látom, hogy szenved, talán haldoklik, de lehetetlen hozzá kerülnöm. Alig látható kis lidérc lebeg fölötte, lassan eloszlik, mint a lehelet. A saját lidércemnek intek, segítsen most is, mint az őznek, nem mozdul. Nem tehetek mást, elfordulok, hogy ne lássam a szenvedését.

A tömeg megindul a fény irányába, látom, ahogy az egy-két vagy néhány állattal érkezettek az élre törnek, míg a nagyobb állatseregletesek hátra szorulnak. Mire a magasztos hang másodsorra is megszólal, még el sem indultunk. A fény kihuny, a köd visszaereszkedik,

ugyanolyan hideg van, mint azelőtt. Végignéznék a tájon, vajon csökkent-e a zsúfoltság, de a köd mindent eltakar. Csak az öregasszony üveges szemét látom. A kotlósa valaki más sereglétéhez csatlakozott azóta.

Az árnyékom alig dereng a félhomályban, fázósan fekszik a láb- és patanyomok között a fagyos sziklán, reszket. Felé biccentek, mintegy megerősítést kérve, jól döntöttem-e. Ugyanabban a pillanatban vissza is biccent.

Feltartom a kezem, integetek, állataim körém gyűlnek. Visszamegyünk, mondom, reménytelen itt fent, elég is volt belőle ennyi, nem igaz? Megnézzük, mi a helyzet ott, ahonnan jöttünk. Bólogatnak, lábam körül zizenés, az egerek körbevettek, elindulunk lefelé. A varjak fölöttünk repkednek, mutatják az irányt. A medvék ringó farának látványa elszongít. Újra van remény.

10A (akril, krétapapír, 30 x 40 cm, 2018)